

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Article Type
Research Article

Received / Makale Geliş
29.05.2020

Published / Yayımlanma
15.07.2020

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1948>

Prof. Dr. Damla BULUT
Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, GSEB, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Samsun / TÜRKİYE

Betül ÜNAL
Kocapınar 50. Yıl Ortaokulu, Van/ TÜRKİYE

Citation: Bulut, D. & Ünal, B. (2020). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(56), 2037-2048.

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK TUTUMLARI

ÖZET

Araştırmanın amacı, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile bu tutumların öğrenim görülen üniversitenin bulunduğu coğrafi bölge, öğrenim görülen branş, mezun olunan lise türü ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesidir. Araştırma tarama modelinde desenlenmiş betimsel bir alan araştırmasıdır. Araştırmanın örneklemini 2016-2017 ile 2017-2018 eğitim-öğretim yıllarında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi alan, beden eğitimi, bilişim teknolojileri, tarih, matematik, fizik, Türk dili ve edebiyatı, biyoloji, kimya ve müzik branşlarından 302 öğretmen adayı oluşturmaktadır. İlgili veriler örneklem grubuna Tanrıoğen (1997)'in geliştirmiş olduğu "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanarak elde edilmiştir. Söz konusu ölçek 52 maddeden oluşmaktadır ve tek boyutludur. Ölçeğin güvenirliğine yönelik Alpha iç tutarlılık katsayısı ,9408'dir. Elde edilen bulgular doğrultusunda pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, genel olarak olumlu olduğu, bu tutumlarının öğrenim görülen üniversitenin bulunduğu coğrafi bölgeye, öğrenim görülen branşa ve mezun olunan lise türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği, bu farklılığında kız öğrenciler lehine olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Pedagojik Formasyon, Öğretmenlik Mesleği, Öğretmen Adayı, Tutum.

THE ATTITUDE OF PRESERVICE TEACHERS WITH PEDAGOGICAL FORMATION TO TEACHING PROFESSION

ABSTRACT

The research aims to examine the attitudes of candidate teachers who have received pedagogical formation education towards the teaching profession and the geographical region where the university is located, the branch of education, the type of high school graduated, and gender. The research is descriptive field research designed in a scanning model. The sample of the research consists of 302 teacher candidates from the branches of physical education, information technologies, history, mathematics, physics, Turkish language and literature, biology, chemistry and music, who received pedagogical training at Niğde Ömer Halisdemir University in the academic year 2016-2017 and 2017-2018. The related data were obtained by applying the "Attitude Scale towards Teaching Profession" developed by Tanrıoğen (1997) to the sample group. The scale in question consists of 52 items and is one-dimensional. According to the findings obtained, the alpha internal consistency coefficient for the reliability of the scale is 9408. It was concluded that there was no significant difference but there was a significant difference according to gender and this difference was in favor of female students.

Keywords: Pedagogical Formation, Teaching Profession, Preservice Teacher, Attitude.

1. GİRİŞ

Eğitim, öğrenme ve öğretme olayına bağlı olan birden fazla tanımı bulunan bir kelimedir. Bu kelimeyi anlamlı kılan öğrenme ve öğretme kavramlarının ise ucu çok açık kavramlardır. Bunlardan biri eksik olduğunda eğitim tam anlamıyla gerçekleşmez. Dolayısıyla öğretmensiz veya öğrencisiz bir eğitim düşünmek doğru değildir. Bu bilgilerden yola çıkarak eğitim; öğretmen ile öğrenci veya eğitilen ile eğiten arasındaki etkileşim şeklinde tarif edilebilir (Çelikkaya, 2010: 23). Fidan ve Erden (1999:5) eğitimi, insanların belirli amaçlar doğrultusunda yetiştirilme süreci olarak tarif ederken, Ertürk (1972:

77) bu süreci, kişilerin davranışlarında kendi yaşantıları sonucunda kasıtlı ve istendik olarak değişmesi durumu olarak ifade etmiştir. Bu süreçte eğitimin planlı ve programlı olabilmesi için devreye öğretim girmektedir.

Öğretim, bir dersin öğretim programında belirlenmiş olan amaçlara uygun bir öğretme-öğrenme süreci için gerekli olan hazırlıkların yapılması, böyle bir sürecin gerçekleştirilmesi ve bu sürecin, ürün olabilmesi için ortaya çıkması beklenen davranışların hepsi görülünceye kadar, olabildiği kadar etkili ve verimli bir şekilde devam etmesi hizmetleri anlamına gelmektedir (Özçelik, 1998:5). Öğretim denilince, akla hemen bu olayı gerçekleştiren öğretmen; öğretmen denilince de hemen bu olayın gerçekleştirildiği okul akla gelmektedir. Yani öğretim-öğretmen ve okul iç içe, birbirlerini çağrıştıran kavramlardır. Bu kavramlar içerisinde öğretmen öğretimi gerçekleştiren temel öge olarak büyük bir öneme sahiptir.

Öğretmen kavramı farklı yönlerden incelendiğinde mesleki, kadro, metot ve uygulama boyutları yönüyle karşımıza çıkmaktadır. Mesleki yönden öğretmen, öğretim olayını meslek edinmiş bir kimsedir. Kadro yönünden öğretmen, öğretmen kadrosuna atanmış eğitimcidir. Metot açısından öğretmen, çok bilen değil, bildiğini çok iyi öğretebilen kimsedir. Uygulama bakımından ise öğretmen, öğrenme olayını kılavuzlayan ve sağlayan bir kişidir (Fidan ve Erden; 1999:82).

Milli Eğitim Temel Kanunu 43. Maddesi öğretmenlik mesleğini; devletin, eğitim, öğretim ve bunun gibi tüm sorumluluğu üzerine alan özel bir ihtisas mesleği kelimeleriyle ifade etmiştir (mevzuat.gov.tr). Bu mesleğe sahip bireylerin kişisel donanımlarının çoğalması ve nitelikli eğitimler verebilmesi için kişide olması gereken bazı özellikler bulunmaktadır. Söz konusu özellikler şu şekildedir;

- Öğretmen zaman sorunu yaşamaksızın onu etkili bir şekilde kullanabilir, derslere zamanında başlar ve doğru zamanda sona erdirir.
- Öğretmen okulda görev yapan müdür, müdür yardımcısı gibi okul idarecileriyle ve okulda görev yapan diğer branş ve sınıf öğretmenleriyle iş birliğinde olur.
- Öğretmen öğrencilerinin sorunlarıyla ilgilenir, fizyolojik, duygusal, sosyal özelliklerini bilir ve buna göre davranışlarda bulunur.
- Öğretmen öğrencilerin sistematik düşünebilme, problem çözme ve yaratıcı düşünebilme becerilerini geliştirmesine yardımcı olur.
- Öğretmen öğrendiği bilgileri pratiğe dönüştürebilen bireyler yetiştirir.
- Öğrencilere bir üst öğrenime seviyesine, yaşadıkları topluma ve hayata karşı hazırlanmalarında yardımcı olur.
- Öğretmen eğitim, öğretim ve öğrenmeyle ilgili güncel haberleri takip eder ve gerek okul genelinde gerek ise sınıfta uygulamaya özen gösterir.
- Öğretmen ders anlatırken sınıf yönetiminde kullanılan etkinliklerin tümünde esas olarak öğrencinin katılımını sağlar.
- Öğretmen kendisini sürekli gelişiminden ve bilgi birikiminden sorumludur.
- Öğretmen öğrenci başarısını değerlendirirken objektif bir tavır sergiler ve bu başarıyı ölçerken geçerliliğinin ve güvenilirliğinin yüksek olduğu tespit edilmiş ölçme teknikleri kullanır.
- Öğretmen öğrencilerinin, eğitim ve öğretimin hayatları boyunca devam edeceği bilincine erişmelerini sağlar.
- Öğretmen özgün ve özgür bir sınıf ortamı hazırlayarak öğrencilerin girişken ve kendini gerçekleştirebilen kişiler olmasını sağlamaya çalışır.
- Öğretmen öğretimi esnasında tüm öğretim yöntem, teknik ve stratejilerinden faydalanmaya çalışır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005: 207-237). Dolayısıyla genel çerçeveden bakıldığında öğretmenin kişisel özellikleri ile mesleki özellikleri hemen hemen birbirini tamamlamalı ve öğretmen olacak bir kişide bulunması gereken özellikler ile mesleki özellikler doğru orantıda olmalıdır denilebilir.

Özkan ve Arslantaş' a göre (2013: 313) öğretmenlik mesleğine yönelik yapılan araştırmalarda, etkili bir öğretmen olabilmek adına, öğretmenin eğitim almış olduğu alan konusunda yeterli bilgi ve becerisinin olması, öğretmenlik mesleğine ilişkin öğretmenlik formasyon becerisini sağlamış olması ve öğretmenlikle ilgili diğer bilgi ve becerilere sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bir öğretmenin neyi, ne zaman ve nasıl öğreteceği öğretim programlarında belirtilmektedir fakat bunların uygulanış biçimi ve etkili olması durumu öğretmenin kendi bilgi, beceri ve deneyimlerine bağlıdır (Gülşen ve Seyratlı, 2014: 14-25). Öğretmen adayları bahsedilen donanımları pedagoji aracılığı ile edinmektedirler.

Pedagoji, Yunanca bir kelimedir ve çocuk yetiştirme bilimidir. Yani genel eğitimin çocuklarla ilgilenen bölümüdür. Fakat bugün, bu kelime eğitim anlamında kullanılmaktadır. Nitekim eğitim derslerine, pedagoji dersleri de denilmektedir (Çelikkaya, 2010: 22). Pedagojik formasyon eğitimi ise öğretmen adayının öğretmenlik mesleğinin gereği olarak öğretme ve eğitim sanatını yapabilmesi için gerekli olan derslerin yer aldığı eğitimdir. Öğretmenlik meslek dersleri olarak da adlandırılabilir (Binbaşoğlu, 1995: 2). Eğitim fakülteleri bu dersleri 4 yıllık lisans dönemi içinde dönemlere yayarak öğrenciye verilirken diğer fakülte mezunları öğrencilere bu dersler Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı (PFESP) ile daha kısa bir sürede sunulmaktadır. Bu bağlamda ülkemizde öğretmen yetiştirme kaynakları içerisinde PFESP'lerin de bulunduğu, öğretmen atamalarında bu programı tamamlayan öğrencilerin de büyük bir çoğunlukla yer aldıkları ve PFESP'lerin öğretmen istihdamında yadsınamayacak bir yere sahip oldukları söylenebilir.

Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım'a göre (2007: 86) öğretmen, eğitimin en önemli öğelerinden biridir ve öğretmenin mesleğini severek yapması öğrencilerin akademik başarısını da olumlu anlamda etkilemektedir. Öğretmen adaylarının beceri, bilgi, davranış ve tutumları; kendi mesleklerini sevmelerine olumlu ve olumsuz anlamda etki etmektedir (Yılmaz, Bayraktar, Gök Kurt Özdemir, 2017: 50-58). Dolayısıyla söz konusu programlardan mezun öğrencilerin de öğretmenlik mesleğine karşı geliştirilebilir duygu düşünce ve tutumları da onları mesleğe hazırlayıcı olan önemli bir etkidir. Çünkü tutum; bir insan, bir nesne veya herhangi bir durum hakkında organize olmuş uzun vadeli inanç ve duyguları anlamına gelmektedir (Robbins, 1986, akt. Kartal, 2009: 225).

Pratkanis ve Greenwald (1989)'a göre tutum, kişilerin bir nesne veya obje ile ilgili iyi, kötü, güzel, çirkin, olumlu veya olumsuz düşüncelerin tümü şeklinde tanımlanmıştır. Can Baysal (1981: 67) ise tutumu, kişinin çevresinde yer alan canlı ya da cansız herhangi bir duruma yönelik sahip olduğu bir tepki ön eğilimini ifade etmektedir. Bir ağaç, bir kişi veya kişilerin oluşturabileceği herhangi bir soyut bir kavram tutumun konusu olabileceği gibi, herhangi soyut bir kavram (savaş, barış, sonsuzluk vb.) da olabilir. Kişilerin çevrelerinde sayısız tutum konuları olduğu düşünüldüğünde, bunların her biri için bir tutum oluşturmanın zorluğu açıkça görülmektedir. Dolayısı ile kişiler bu konuları belirli ölçütlere göre sınıflamakta ve bu sınıflara karşı tutum oluşturmaktadırlar. Kişilerin belli başlı bir konuya yönelik tutum sahibi olmaları için o konu ile doğrudan bir deneyim geçirmeleri gerekmez. Dolaylı olarak (başkalarından duyarak ya da yayın araçlarından edindikleri bilgilere dayanarak) da birtakım konularda tutum sahibi olabilirler (Can Baysal, 1981: 121-138).

Tutum, bireyin davranışlarını belirlemede etkindir. Bu açıdan tutumların ölçülebilmesi ya da tutum seviyesinin bilinmesi birçok alanda istenen bir durumdur (Tezbaşaran, 1997). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, eğitimin kalitesini etkileyen önemli bir faktördür. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının eğitim sürecinin etkili ve verimliliği açısından yakın bir ilişki içinde olabileceği birçok araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. Bu kapsamda literatürde pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına yönelik pek çok araştırma bulunmaktadır (Tanrıoğan, 1997; Çelenk, 1988; Çapa ve Çil, 2000; Erdem ve Anılan, 2000; Oral, 2004; Aslan ve Akyol, 2006; Alım ve Bekdemir, 2006; Aysu, 2007; Ayarç, 2007; Tanel, Şengören ve Tanel, 2007; Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007; Terzi ve Tezci, 2007; Çaparı ve Çelikkalelli, 2008; Temizkan, 2008; Bulut, 2009; Üstüner, Demirtaş ve Cömert, 2009; Özder, Konedralı ve Zeki, 2010; Aksoy, 2010; Camadan ve Duysak, 2010; Bulut, 2011; Tekerlek ve Polat, 2011; Açışlı ve Kolomuç, 2012; Doğan, 2013; Engin ve Koç, 2014; Ayık ve Ataş, 2014; Yaşar Ekici, 2014; Kol, 2015; Karabacak ve Eskicumalı, 2015; Kinay, Elçiçek ve Oral, 2015; Durmuşçelebi, Yıldız ve Saygı, 2017; Akkaya ve Özdemir, 2017; Bulut ve Tan, 2017; Hançer, 2017). Ancak pedagojik formasyon alan

öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirten araştırmalar çok sınırlıdır (Eraslan ve Çakıcı, 2011; Kartal ve Afacan, 2012; Polat, 2013; Bakaç ve Özen, 2017).

Bu nedenle pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının beklentilerinin ve mesleğe ilişkin tutumlarının belirlenmesinin önemli olduğu düşünülerek böyle bir araştırma yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Araştırmanın amacı, pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını belirlemesi ve çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Belirlenen amaç çerçevesinde, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının;

1. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları nasıldır?
2. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri üniversitenin bulunduğu coğrafi bölge ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri branş ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının cinsiyeti ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

sorularına cevap aranmıştır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, evren ve örneklem, veri toplama aracı ve verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

2.1. Desen

Araştırma, tarama modelinde desenlenmiştir ve betimsel nitelikte bir alan araştırmasıdır. Kaynak taraması sonucunda araştırma verilerine ulaşılmış örneklem grubunda bulunan öğretmen adaylarına “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda *pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının* öğretmenlik mesleğine ilişkin genel tutumları ve bu tutumların çeşitli değişkenler açısından durumu betimlenmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Türkiye’deki üniversitelerde *pedagojik formasyon eğitimi alan tüm öğretmen adayları oluştururken* örneklemine, 2016-2017 ile 2017-2018 eğitim-öğretim yıllarında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi alan 302 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem grubundaki öğretmen adaylarının branşları; Beden Eğitimi, Bilişim Teknolojileri, Tarih, Matematik, Fizik, Türk Dili ve Edebiyatı, Biyoloji, Kimya ve Müzik’tir. Mezun oldukları üniversiteler ise; Niğde Ömer Halisdemir, Mersin, Başkent, Ege, Trakya, Giresun, Osman Gazi, Uludağ, Akdeniz, Pamukkale, Ankara, Çukurova, Karadeniz Teknik, Anadolu, 18 Mart, Cumhuriyet, Celal Bayar, Erciyes, Bozok, Kahramanmaraş Sütçü İmam, Mustafa Kemal, Gazi, Süleyman Demirel, Afyon Kocatepe, Uşak, 19 Mayıs, Selçuk, Hacettepe, Yüzüncü Yıl, Gaziantep, Balıkesir, Çankırı Karatekin, Muğla Sıtkı Koçman, İnönü, Kırıkkale, Ağrı İbrahim Çeçen, Sakarya, Kilis 7 Aralık, Muş Alparslan, Kafkas, Harran, Dicle, Korkut Ata, İstanbul Teknik, Fırat ve Dokuz Eylül Üniversitesi olarak tespit edilmiştir. Örneklem grubunda yer alan 302 öğrencinin; 39’u (%12,9) Akdeniz Bölgesi, 17’si (%5,6) Ege Bölgesi, 7’si (%2,3) Doğu Anadolu Bölgesi, 12’si (%4,0) Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Marmara Bölgesi, 205’i (%67,9) İç Anadolu Bölgesi, 10’u (%3,3) Karadeniz Bölgesi’nde bulunan üniversitelerde öğrenim görmektedir. 22’si (%7,3) Beden Eğitimi, 6’sı (%2,0) Bilişim Teknolojileri, 31’i (%10,3) Tarih, 59’u (%19,5) Matematik, 37’si (%12,3) Fizik, 45’i (%14,9) Türk Dili ve Edebiyatı, 50’si (%16,6) Biyoloji, 24’ü (%7,9) Kimya, 28’i (%9,3) Müzik branşlarında öğrenim görmektedir. 225’i (%74,5) genel lise, 25’i (%8,3) mesleki lise, 52’si (%17,2) diğer liselerden mezundur. 174’ü (%57,6) kız, 128’i (%42,4) ise erkek öğrencidir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada literatür taraması yapılarak araştırma konusu kurumsal temellere dayandırılmıştır. Bunun yanı sıra araştırmanın nihai amacı pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda örneklem grubuna Tanrıöğen tarafından 1997 yılında geliştirilmiş olan “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” (ÖMYTÖ), gereken izinlerin alınması sonucunda uygulanmıştır.

ÖMYTÖ; İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde 15 farklı branşta 1994-95 eğitim öğretim yılının güz döneminde öğrenim gören 3519 öğrenciye uygulanmış ve bu uygulama sonucunda oluşturulmuştur. Ölçek geliştirilirken öncelikle 200 kişiden oluşan öğrenci grubundan öğretmenlik mesleğine ilişkin duygu ve düşüncelerini anlatan bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Kompozisyonlar incelenmiş ve tutum ifadesi gösterdiği düşünülen 73 madde belirlenmiştir. Daha sonra belirlenen maddelerden oluşan bir anket oluşturulmuş ve bu anket uzman görüşü almak üzere bir profesör, üç doçent, iki yardımcı doçent ve bir araştırma görevlisinin incelemesine sunulmuştur. Uzman görüşü sonucu maddeler “uygun” ve “uygun değil” olarak ikiye ayrılmış ve uygun olan madde sayısı 61’e kadar düşürülmüştür. İlk ölçek 61 maddeden oluşmuştur. Beřli Likert tipi şeklinde oluşturulan bu ölçek “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum” ve “hiç katılmıyorum” şeklinde belirlenmiş ve rastgele olarak seçilen 100 öğrenciye uygulanmıştır. Bu uygulama sonucunda ölçekte olumlu olarak ifade edilen maddeler “tamamen katılıyorum” seçeneğinden başlayarak 5, 4, 3, 2 ve 1 olarak; olumsuz ifade edilen maddeler ise yine aynı seçenekten başlayarak 1, 2, 3, 4 ve 5 olarak puanlanmıştır. Klasik test teorisine göre madde analizleri sonucunda, ilk ölçeğin çalışan ve çalışmayan maddeleri tespit edilmiş ve çalışmayan maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Sonuç olarak, ölçeğin son hali 52 maddeden oluşmuştur. Ölçeğin puan aralığı 52-260 olarak tespit edilmiştir ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçek güvenilirliği Cronbach Alpha ve Guttman Split-half teknikleri sonucunda alpha iç tutarlılık katsayısı .9408, Guttman Split-half ise .8635 olarak hesaplanmıştır (Tanrıöğen, 1997: 56).

Araştırma ölçeğinin güvenilirlik değeri Cronbach Alpha ve Guttman Split-half teknikleriyle bir kez daha denenmiş ve alpha iç tutarlılık katsayısı .874, Guttman Split-half ise .798 olarak hesap edilmiştir. Ölçekteki aralıkların eşit olduğu (4/5) varsayımıyla hareket ederek seçeneklere ait alt ve üst sınırlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

Seçenek Sınırı

Hiç Katılmıyorum (1) 1.00 - 1.80

Katılmıyorum (2) 1.81 - 2.60

Kararsızım (3) 2.61 - 3.40

Katılıyorum (4) 3.41 - 4.20

Tamamen Katılıyorum (5) 4.21 - 5.00

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın amacına yönelik elde edilen verilerin istatistiksel analizleri SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences) paket programı kullanılarak tespit edilmiştir. SPSS paket programı kullanılarak, örneklem grubunun;

1. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları betimlenmiş. Bunun için frekans (f), aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (ss) hesapları yapılmıştır.
2. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında öğrenim görülen üniversite ve öğrenim görülen branş ve mezun olunan lise türü değişkenleri açısından farklılık olup olmadığının belirlenmesinde aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (ss), One-Way Anova Teknięi testi uygulanmıştır.
3. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenleri açısından farklılık olup olmadığının belirlenmesinde ise Independent-Samples T Test uygulanmıştır.

Görüşler arasındaki farklılıkların test edilmesinde anlamlılık düzeyi $p=0,05$ alınmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma bulguları ve bulgulara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır.

Tablo 1. Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Genel Tutumları

TUTUM İFADELERİ	f	\bar{X}	ss
1. Öğretmen olmayı düşünüyorum.	302	4,63	0,65
2. Öğretmenlik sorumluluk gerektiren bir meslektir.	302	4,82	0,46
3. Öğretmenlik bir toplumun geleceğidir.	302	4,72	0,49
4. Öğretmenlik toplumu şekillendiren bir meslektir.	302	4,65	0,52
5. Öğretmenlik pek çok niteliğe sahip olmayı gerektirir.	302	4,62	0,58
6. Öğretmenlik mesleğini seviyorum.	302	4,47	0,73
7. Öğretmenlik kutsal bir meslektir.	302	4,49	0,91
8. Öğretmen olacağım için üzülüyorum.	302	1,59	1,11
9. Öğretmenlik mesleğine saygım sonsuzdur.	302	4,63	0,66
10. Öğretmen olmak istiyorum.	302	4,51	0,76
11. Öğretmen olup topluma katkıda bulunacağım için mutluyum.	302	4,48	0,64
12. Öğretmenlik onurlu bir meslektir.	302	4,57	0,71
13. Öğretmenlik zevkli bir meslek değildir.	302	1,78	1,10
14. Öğretmenlik sadece para kazanmak için yapılmamalıdır.	302	4,34	1,02
15. Öğretmenlik sadece bilgi aktarılan bir meslek değildir.	302	4,43	0,87
16. Öğretmenlik bütün mesleklerin anasıdır.	302	4,26	0,94
17. Öğretmekten zevk alırım.	302	4,44	0,74
18. Öğretmenlik iş bulamazsam yapacağım bir iştir.	302	1,75	1,03
19. Öğretmenliği sevmiyorum.	302	1,65	1,11
20. Öğretmenlik saygın bir meslektir.	302	4,55	0,61
21. Öğretmenlik insan ilişkileri sanatıdır.	302	4,45	0,61
22. Öğretmenlik sevak ve isteyerek yapabileceğim bir iştir.	302	4,43	0,73
23. Öğretmenlik manevi doyumun en yüksek olduğu bir meslektir.	302	4,19	0,89
24. Öğretmenlik mesleğine sempati duyuyorum.	302	4,32	0,80
25. Öğretmenlik mesleği hakkındaki düşüncelerim olumlu değildir.	302	1,51	0,87
26. Öğretmenlik bir sanattır.	302	4,33	0,78
27. Öğretmenlik mesleği bir toplumun en önemli mesleğidir.	302	4,35	0,81
28. Enzevklimesleklerden biri öğretmenliktir.	302	4,11	0,88
29. Öğretmenlik mesleğini seçenleri desteklerim.	302	4,22	0,77
30. Öğretmenliği isteyerek seçtim.	302	4,25	0,94
31. Öğretmen olup olmayacağım konusunda kararlıyım.	302	4,16	1,04
32. Bu bölüme tesadüfen geldim.	302	1,99	1,29
33. Öğretmen bence kişinin yaşamındaki en önemli insandır.	302	4,01	1,07
34. Öğretmenlik idealimdeki meslek değildir.	302	1,92	1,21
35. Öğretmenlik bir bilimdir.	302	3,81	1,10
36. Öğretmenlik bana cazip görünmemektedir.	302	1,73	1,06
37. Öğretmenlik öğrenciyi etkileme sanatıdır.	302	4,15	0,93
38. Öğretmen olacağım için kendimi şanslı görüyorum.	302	4,18	0,89
39. Öğretmenlik benim için ideal bir meslektir.	302	4,21	0,90
40. Öğretmen olacağım günleri düşündükçe heyecanlanıyorum.	302	4,10	1,02
41. Öğretmenlik statüsü düşük bir meslektir.	302	1,89	1,16
42. Yakınlarımla da öğretmen olmasını isterim.	302	3,73	1,11
43. İdealimdeki mesleklerin başında öğretmenlik gelir.	302	3,87	1,16
44. Öğretmen olma düşüncesi beni korkutuyor.	302	1,78	1,07
45. Mümkün olsa öğretmenlik dışında bir meslek tercih ederdim.	302	2,29	1,38
46. Dünyaya yine gelsem yine öğretmen olurum.	302	3,64	1,19
47. Öğretmenlik müthiş doyum veren bir meslektir.	302	3,94	1,02
48. Öğretmenlik zor ve yıpratıcı bir meslektir.	302	3,30	1,47
49. Öğretmenlik tüm ideal insanlar için biçilmiş bir kaftandır.	302	3,45	1,22
50. Öğretmenlik yaşamımı sürdürebilmek için yapabileceğim bir iştir.	302	2,87	1,37
51. Tatillerde öğretmenlik mesleğiyle ilgili kitaplar okurum.	302	2,93	1,33
52. Öğretmenlik meslek olarak tatmin edici bir meslektir.	302	3,96	1,03
Genel Ortalama	302	3,68	0,28

Tablo 1.'de yer alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları genel ortalama doğrultusunda incelendiğinde, pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik genel tutumlarının ($\bar{x}=3,68$) olduğu görülmektedir. Bu değer ölçekte katılıyorum seçeneğine denk gelmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenim Görülen Üniversitenin Bulunduğu Coğrafi Bölgeye Göre Farklılık Durumu

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği		Kareler	Serbestlik	Kareler	f	p
		Toplamı	Derecesi	Ortalaması		
	Gruplar Arası	,310	6	,052	,634	,703
	Gruplar İçi	23,994	295	,081		
	Toplam	24,303	301			

Tablo 2. incelendiğinde, örneklem grubunda yer alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğrenim görülen üniversitenin bulunduğu coğrafi bölgeye göre anlamlı bir farklılık oluşmadığı görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda öğrenim görülen üniversitenin bulunduğu coğrafi bölgenin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu veya olumsuz yönde değiştirmedeği söylenebilir.

Tablo 3. Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenim Görülen Branşa Göre Farklılık Durumu

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği		Kareler	Serbestlik	Kareler	f	p
		Toplamı	Derecesi	Ortalaması		
	Gruplar Arası	1,021	8	,128	1,606	,122
	Gruplar İçi	23,282	293	,079		
	Toplam	24,303	301			

Tablo 3. incelendiğinde, örneklem grubundaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının öğrenim görülen branşa göre anlamlı bir farklılık oluşmadığı görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda öğrenim görülen branşın öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu veya olumsuz yönde değiştirmedeği söylenebilir.

Tablo 4. Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Mezun Olunan Lise Türüne Göre Farklılık Durumu

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği		Kareler	Serbestlik	Kareler	f	p
		Toplamı	Derecesi	Ortalaması		
	Gruplar Arası	,123	2	,062	,762	,467
	Gruplar İçi	24,180	299	,081		
	Toplam	24,303	301			

Tablo 4. incelendiğinde, örneklemdeki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının mezun olunan lise türüne göre anlamlı bir farklılık oluşmadığı görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda mezun olunan lise türünün öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu veya olumsuz yönde değiştirmedeği söylenebilir.

Tablo 5. Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Cinsiyete Göre Farklılık Durumu

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	Cinsiyet	N	\bar{x}	S	sd	T	p
		Kadın	174	3,7158	,28839	300	-2,115
Erkek		128	3,6459	,27810			

p<0.05

Tablo 5. incelendiğinde, örneklemdaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu ve kız öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda cinsiyetin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları olumlu veya olumsuz yönde değiştirdiği söylenebilir. Dolayısıyla kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine toplumsal ve sosyolojik olarak daha fazla yöneldiklerinden ve yönlendirildiklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

4.1. Sonuçlar

Araştırma bulguları doğrultusunda; pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının;

- ❖ Genel olarak olumlu olduğu,
- ❖ Öğrenim görülen üniversitenin bulunduğu coğrafi bölgeye, öğrenim görülen branşa ve mezun olunan lise türüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği,
- ❖ Cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha olumlu tutumlar sergiledikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

İlgili araştırmalar incelendiğinde; araştırmada ulaşılan “Pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının genel olarak olumludur.” sonucuna benzer sonuçlara Dikmen ve Tuncer (2018), İlğan, Sevinç ve Arı (2013), Özkan (2012), Şengül Bircan (2019), Gül ve Erkol (2015)’un yaptıkları araştırmalarda da ulaşılmıştır. Buna göre ilgili araştırma sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları paralellik göstermektedir. “Pedagojik formasyon alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.” şeklindeki bir diğer araştırma sonucu ile benzer sonuçlara ise Çelenk (1988), Tanrıöğen (1997), Üstün, Erkan ve Akman (2004), Güdek (2007), Çapari ve Çelikkaleli (2008), Sağlam (2008), Başaran (2010) ve Aksoy’un (2010) yaptıkları araştırmalarda ulaşılmıştır. Bu sonuçlar da araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir.

4.2. Öneriler

Araştırma sonuçları doğrultusunda;

- ❖ Araştırmanın farklı üniversitelerde de yapılarak daha geniş kapsamlı bir örnekleme yinelenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi,
- ❖ Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarına araştırma kapsamında uygulanan bu ölçüğe benzer diğer ölçükler (motivasyon, özyeterlik, vb.) de uygulanarak öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile ilişkilerinin incelenmesi,
- ❖ Öğretmenliğe yönelmek isteyen ve olumlu tutuma sahip olan öğretmen adaylarının daha önceki eğitim kademelerinde belirlenerek bu mesleğin eğitimini almalarının özendirilmesi ve desteklenmesi,
- ❖ Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını geliştirmek amacıyla ilgili derslerde ve fakülte okul işbirliğine yönelik çalışmalarda öğretmenlik mesleğinin önemi üzerinde daha fazla durulması ve öğretmen adaylarının mesleklerine dair vizyon oluşturmalarının sağlanması,
- ❖ Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları öğrenme sürecine olumlu veya olumsuz olarak yansdığından söz konusu tutumların bu sürecin başında, süreç devam ederken ve sürecin sonunda belirlenmesi ve değerlendirilerek eğitim öğretim etkinliklerine yön verilmesi,
- ❖ Öğretmenliğin çalışma şartlarını ve günümüzdeki toplumsal statüsünü artırıcı çalışmalar yapılarak öğretmen adaylarını endişelendiren ve mesleki tutumlarını olumsuz etkileyen faktörlerin en aza indirilmesi,

- ❖ Öğretmenlik mesleği her türlü gelişme ve yeniliğe açık olmakla birlikte başarı için sürekli kendini geliştirmeyi gerektiren bir meslek olduğundan öğretmen adaylarına hizmet öncesinde gerekli çalışmaları yapabilme bilgi ve becerisini kazandırıcı çalışmalar/etkinlikler yapılması,
- ❖ Öğretmen adaylarının hiçbir fark gözetmeksizin (cinsiyet, mezun olunan lise türü v.b.) mesleki tutumlarını geliştirebilmek amacıyla hizmet öncesi eğitimden önceki eğitim kademelerinden başlamak sureti ile öğretmenlik mesleğinin özelliklerini detaylı olarak anlatan, açıklayan rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi,
- ❖ Benzer çalışmaların hizmet içi öğretmen kalitesini arttırmaya yönelik olarak araştırma kapsamında bulunmayan öğretmenlik branşları üzerinde de yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- AÇIŞLI, S. ve KOLOMUÇ, A. (2012). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 266-271.
- AKKAYA, N. ve ÖZDEMİR, E. E. (2017). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(3), 651-661.
- AKSOY, M. E. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları (Gaziosmanpaşa Üniversitesi Örneği). *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 197-212.
- ALIM, M. ve BEKDEMİR, Ü. (2006). Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Milli Eğitim Dergisi*, 172, 263-275.
- ASLAN, D. ve AKYOL, K. A. (2006). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Mesleki Benlik Saygılarının İncelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 51-60.
- AYARCI, K. R. (2007). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının, Öğretmenlik Mesleğine Karşı İlgi, Tutum ve Beklenti Düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- AYIK, A. ve ATAŞ, Ö. (2014). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Öğretme Motivasyonları Arasındaki İlişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 25-43.
- AYSU, B. (2007). *Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- BAKAÇ, E. ve ÖZEN, R. (2017). Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Öz-Yeterlik İnançları İle Tutumları Arasındaki İlişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(4), 1389-1404.
- BAŞARAN, S. S. (2010). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Sürekli Kaygı Düzeyleri Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutumları ve Öz-Yeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.
- BİNBAŞIOĞLU, C. (1995). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Yargıcı Matbaa.
- BOZDOĞAN, A. E., AYDIN, D. ve YILDIRIM, K. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 83-97.
- BULUT, D. (2011). Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 651-674.
- BULUT, D. ve TAN, H. (2017). Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(26), 493-522. doi: <http://dx.doi.org/10.14520/adyusbd.295070>

- BULUT, İ. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- CAMADAN, F. ve DUYSAK. A. (2010, Kasım). *Farklı Programlardaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması: Rize Üniversitesi Örneği*. International Conference on New Trends in Education and Their Implications, Antalya.
- CAN BAYSAL, A. (1981). Sosyal Psikolojide Tutumlar. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 10(1), 121-138.
- ÇAPA, Y. ve ÇİL, N. (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.
- ÇAPARI, B. ve ÇELİKKALELİ, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- ÇELENK, S. (1988). *Eğitim Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- ÇELİKKAYA, H. (2010). *Eğitim Bilimlerine Giriş-Eğitimcilik ve Öğretmenlik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- ÇELİKTEN, M., ŞANAL, M. ve YELİZ, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(19), 207-237.
- DİKMEN, M. ve TUNCER, M. (2018). Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumun Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. *Harran Education Journal*, 3(1), 24-38.
- DOĞAN, P. (2013). Resim-İş Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 3(2), 217-239.
- DURMUŞÇELEBİ, M., YILDIZ, N. ve SAYGI, E. (2017). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Derneği*, 7(12), 8-32.
- ENGİN, G. ve KOÇ, G. Ç. (2014). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(2), 153-167.
- ERASLAN, L. ve ÇAKICI, D. (2011). Pedagojik Formasyon Programı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.
- ERDEM, A. R. ve ANILAN, H. (2000). PAÜ Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 146-152.
- ERTÜRK, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelken Tepe Yayınları.
- FİDAN, N. ve ERDEN, M. (1999). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
- GÜDEK, B. (2007). *Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1. ve 4. Sınıf, Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenciye Ait Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- GÜL, Ş. ve ERKOL, M. (2015). Pedagojik Formasyon Programı Öğrencilerinin Çağdaş Öğretmen Niteliklerine İlişkin Görüşleri Ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 76-92.

- GÜLŞEN, C. ve SEYRATLI, E. (2014). Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3, 14-25.
- HANÇER, A. H. (2017). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Akademik Sahtekârlık Eğilimleri Üzerindeki Etkisi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(6), 387-402.
- İLĞAN, A., SEVİNÇ, Ö. S. ve ARI, E. (2013). Pedagojik Formasyon Programı Öğretmen Adaylarının Mesleki Tutum Ve Çağdaş Öğretmen Algıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 175-195.
- KARABACAK, K. ve ESKİCUMALI, A. (2015). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(2), 389-400.
- KARTAL, S. (2009). Tezsiz Yüksek Lisans Programlarına Devam Eden Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 223-239.
- KARTAL, T. ve AFACAN, Ö. (2012). Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 76-96.
- KİNAY, İ., ELÇİÇEK, Z. ve ORAL, B. (2015). Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Yeterlikleri İle Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 6(19), 206-217.
- KOL, S. (2015). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 48, 147-156.
- MİLLİ EĞİTİM TEMEL KANUNU, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf>
- ORAL, B. (2004). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 15, 88-98.
- ÖZÇELİK, D. A. (1998). *Eğitim Programları ve Öğretim (Genel Öğretim Yöntemi)*. Ankara: ÖSYM Yayınları
- ÖZDER, H., KONEDRALI, G. ve ZEKİ, C. P. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (62), 253-275.
- ÖZKAN, H. H. (2012). Öğretmenlik Formasyon Programındaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (SDÜ Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 29-48.
- ÖZKAN, M. ve ARSLANTAŞ, H. İ. (2013). Etkili Öğretmen Özellikleri Üzerine Sıralama Yöntemiyle Bir Ölçekleme Çalışması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 311-330.
- POLAT S. (2013). Pedagojik Formasyon Sertifika Programı ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *E-International Journal of Educational Research*, 4(2), 48-60.
- PRATKANIS, A. R. & GREENWALD, A. G. (1989). A Sociocognitive Model of Attitude Structure And Function. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in Experimental Social Psychology*, 22, 245-285.
- SAĞLAM, A. Ç. (2008). Müzik Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Haziran, 5(1), 59-69.
- ŞENGÜL BİRCAN, T. (2019). Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Tarih Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 589-598. doi:10.24106/kefdergi.2606

- TANEL, R., ŞENGÖREN, S. K. ve TANEL, Z. (2007). Fizik Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2(22), 1-9.
- TANRIÖĞEN, A. (1997). Buca Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 55-67.
- TEKERLEK, M. ve POLAT S. (2011, Eylül). *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları*. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- TEMİZKAN, M. (2008). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3),461-486.
- TERZİ, A. R. ve TEZCİ, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (52), 593-614.
- TEZBAŞARAN, A.A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği.
- ÜSTÜN, E., ERKAN, S. ve AKMAN, B. (2004). Türkiye’de Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, No: 10, 129-136.
- ÜSTÜNER, M., DEMİRTAŞ, H. ve CÖMERT, M. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Örneği). *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34(151), 140-155.
- YAŞAR EKİCİ, F. (2014). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Örneği). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(35), 658-665.
- YILMAZ, M., BAYRAKTAR, R. ve GÖKKURT ÖZDEMİR, B. (2017). Pedagojik Formasyon Alan Öğretmen Adaylarının Mesleğe İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırma Dergisi*, 4(2), 50-58.